

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมภูมิทัศน์ที่สอดคล้องกับพฤติกรรมและความต้องการคนในชุมชน โดยอาศัยทฤษฎีด้านการรับรู้และจินตภาพเมือง รวมทั้งกระบวนการหาเอกลักษณ์เมืองเพื่อให้สอดคล้องกัน โดยให้ความสำคัญที่การศึกษาสภาพภูมิทัศน์อันเกิดจากองค์ประกอบทางจินตภาพและองค์ประกอบทางกายภาพ สสำรวจและวิเคราะห์ประเมินความสำคัญจินตภาพที่ก่อให้เกิดเอกลักษณ์และศึกษาจากทัศนคติของประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้เพื่อให้แนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์เป็นไปตามความต้องการและสอดคล้องกับพฤติกรรมของคนในชุมชน

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณผสมผสานกับวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเพื่อให้เข้าใจถึงกระบวนการทางพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ศึกษา การศึกษาได้นำเสนอข้อมูลพื้นฐานด้วยการสำรวจภาคสนามและข้อมูลเชิงประจักษ์ จากการเก็บตัวอย่างแบบสอบถามจากผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองแพร่ โดยข้อมูลที่ได้จากการสำรวจแบบสอบถามจะถูกรวบรวมและประมวลผลโดยใช้โปรแกรมทางสถิติ SPSS for Windows สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย การทดสอบไคสแควร์ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวโดยการวัดซ้ำสำหรับการศึกษาเชิงคุณภาพผู้ศึกษาได้ทำการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึก การสัมภาษณ์กลุ่มย่อย และการสังเกตแบบไม่เป็นทางการนำมาประมวลผลรวมทั้งหมดโดยวิเคราะห์และนำเสนอผลการศึกษา

จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า สภาพภูมิทัศน์และกิจกรรมพฤติกรรมของคนในชุมชนที่เกิดขึ้นล้วนเป็นสิ่งที่บ่งบอกจินตภาพของเมืองในปัจจุบัน ภาพรวมของภูมิทัศน์เมืองยังขาดการใส่

ใจดูแลด้านการปรับปรุงภูมิทัศน์ ในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองแพร่ยังประสบปัญหาภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อมหลายด้าน ที่สำคัญ เช่น ปัญหาน้ำเน่าเสีย ปัญหาการขาดแคลนทางเท้า ปัญหาความไม่เป็นระเบียบขององค์ประกอบทางภูมิทัศน์ เช่น ป้ายโฆษณากรุงรัง เครื่องประกอบถนนขาดเอกลักษณ์และความสวยงาม ปัญหาสภาพและความไม่เพียงพอของสวนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนพื้นที่ให้บริการสำหรับประชาชนยังไม่ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ ปัญหาการขาดแคลนทางระบายน้ำ ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่สอดคล้องกับผลการศึกษาและรับรู้ถึงปัญหาทางภูมิทัศน์เมืองและจินตภาพที่เกิดขึ้น รวมทั้งต้องการให้มีการแก้ไขปรับปรุงโดยเฉพาะในเรื่องการปรับปรุงสถานที่พักผ่อนและปัญหาการจราจร

ผลจากการศึกษาและสรุปปัญหาของจินตภาพและภูมิทัศน์ในพื้นที่ศึกษา ทั้งจากข้อมูลเบื้องต้น การสังเกตการณ์และการสอบถามทัศนคติของประชาชนได้ถูกนำมาวิเคราะห์เพื่อศึกษาถึงการแก้ปัญหา สามารถสรุปปัจจัยสำคัญที่นำมาใช้ในการวางแผนนโยบายดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ความน่าอยู่ในสภาพแวดล้อม ได้แก่ อาชีพ สถานภาพสมรส ระยะเวลาในการอยู่อาศัยในพื้นที่และความภาคภูมิใจในการอาศัยในพื้นที่

ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ความปลอดภัยในสภาพแวดล้อม ได้แก่ ระดับการศึกษาและความภาคภูมิใจในการอยู่อาศัยในพื้นที่

ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้องค์ประกอบทางภูมิทัศน์ ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ และความรู้สึกภาคภูมิใจในการอยู่อาศัยในพื้นที่

ปัจจัยที่ส่งเสริมการเกิดจินตภาพและเอกลักษณ์ ได้แก่ อายุ อาชีพ และความรู้สึกภาคภูมิใจในการอยู่อาศัยในพื้นที่

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ปัจจัยคุณลักษณะของประชากรมีผลต่อการรับรู้จินตภาพและเอกลักษณ์ของสภาพแวดล้อมภูมิทัศน์ ดังนั้นข้อเสนอแนะในการศึกษาเป็นแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์ในเขตเทศบาลเมืองแพร่ ควรสอดคล้องกับคุณลักษณะพื้นฐานของประชาชน ผู้ศึกษาจึงได้เสนอในรูปแบบของแนวนโยบาย คือ ควรมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมภูมิทัศน์และส่งเสริมจินตภาพเมืองที่ก่อให้เกิดเอกลักษณ์ เพื่อการจัดระเบียบเมืองที่ดีและควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามาประกอบกิจกรรมมีการใช้พื้นที่ใช้สอยในชุมชนให้มากขึ้น ส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจถึงเอกลักษณ์และสถานที่ที่มีความสำคัญเพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงสิ่งที่มีคุณค่าในพื้นที่และใส่ใจในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมภูมิทัศน์ในท้องถิ่นของตนเอง

ABSTRACT

TE139167

Grounding on the EBS's "perception" and "mental image" assumption, this research attempts to study the process by which the built environment of the city landscape can be improved. The study applies questionnaire survey and in-depth interview to elucidate the Phrae dweller's attitude toward the local environment as indicators of public image, place identity vis-à-vis the community's behavior.

An integration of quantitative and qualitative approaches was applied to reveal the behavior of relevant users in the built environment. Empirical data were compiled by means of questionnaire survey and in-depth interview with samples representing city dwellers. Quantitative data were process by means of SPSS statistical package while qualitative information such as those derived from focus-group interview and observation were compiled and analyzed by means of content analysis.

The study found that the existing landscape and dwellers' daily activities reflects the current collective mental images. The overall built environment has yet been thoroughly maintained to match the psychological needs of the dwellers. It was found that the Phrae district also encountered that problems of environmental deterioration, such as water pollution, lack of necessary pedestrian, the unorganized and untidiness of road and commercial signage, lack of street amenity, parts and recreational areas. In

accordance with the physical environment, the research found that most respondents voiced their concerns regarding the present built forms and the need for improvement especially on the aspects of recreational areas and traffic problems.

The study reached a conclusion that personal attributes affecting the individual's perception were occupation, marital status, length of stay in the area, and the individual's pride toward the area. Personal attributes determining the sense of one's security in the environment include level of education, and the pride toward the place, while the perception toward the landscape elements were determined by level of education, occupation, and one's pride toward the place. Finally, the study found that age, occupation, and pride toward the place were also the determinant of public image formation.

The study concluded that personal attributes were the prime determinant of environmental perception and landscape identity. The study thus suggested that the Phrae administration improve the local landscape in accordance with the public's needs. Policy-wise, the city should maneuver to enhance the local identity in the city's image. Public should be encouraged to utilize the public areas more extensively to create a sense of belonging and increase environmental monitoring.